

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana
t: 01 478 97 19, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Ljubljana, 26. 5. 2020

Igor Zorčič
Predsednik Državnega zbora RS

ZADEVA: Pisna poslanska pobuda

Spoštovani,

v skladu z 240. in 248. členom Poslovnika Državnega zbora vam posredujem pisno poslansko pobudo v zvezi z ureditvijo svetlobnega onesnaževanja, ki ga naslavljam na Vlado Republike Slovenije.

S spoštovanjem,

Zmago Jelinčič Plemeniti,
poslanec

V prilogi:

- pisna poslanska pobuda.
- »Vizija in predlog strategije zunanjega osvetljevanja z namenom varovanja nočnega okolja«

VSEBINA PISNE POSLANSKE POBUDE

Spoštovani,

na Vlado Republike Slovenije naslavljam pobudo v zvezi z ureditvijo svetlobnega onesnaževanja.

Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/07, 109/07, 62/10 in 46/13) ima točno določen svoj okvir delovanja, vendar pa je zaradi tehnološkega razvoja že zdavnaj zastarela.

Zato daje Slovenska nacionalna stranka pobuda, da se to neurejeno in ob rob potisnjeno problematiko reši na nivoju celotne države.

Pobuda naj bi bila izvedena v treh fazah:

1. Dosledna uresničitev veljavne, oziroma nove uredbe.
2. Kategorizacije javnih cest v državi v povezanost s cestno razsvetljavo.
3. Uvedba adaptivne (dinamične) javne razsvetljave v Sloveniji.

Ad. 1:

Vsi roki za uresničitev sedanje uredbe so že zdavnaj potekli, zahteve uredbe praviloma niso bile uresničene, zato naj Ministrstvo za okolje in prostor ter Inšpektorat za okolje in prostor pregledata izvršeno oziroma neizvršeno, ter od občin zahtevata podroben popis. V najkrajšem času naj ministrstvo pripravi, popravljen, izboljšano uredbo, ki bo upoštevala trenutno stanje v državi, upoštevala razvoj novih tehnologiji ter uveljavila sankcije proti občinam, ki uredbe ne bodo izvršile.

Glede trenutnega stanja pa je treba pregledati ali so vsi upravljavci obstoječe razsvetljave in občine objavili načrt razsvetljave. Načrt razsvetljave mora vsebovati tudi podatke o načinu in rokih prilagoditve obstoječe razsvetljave zahtevam te uredbe, če gre za razsvetljavo, ki zahtev te dosedanje uredbe ne izpolnjuje.

Ministrstvo za okolje in prostor naj pridobi vse načrte razsvetljave (vsaj za 212 občin) ter naredi analizo vseh načrtov razsvetljave. Posebno pozornost je treba nameniti načrtom javne razsvetljave občin, ki vsebujejo tudi podatke o načinu in rokih prilagoditve obstoječe razsvetljave zahtevam dosedanje uredbe.

Vsi upravljavci javne razsvetljave bi morali odstraniti vegetacijo okrog javne razsvetljave (npr. drogovi z razsvetljavo nemalokrat svetijo v krošnjah dreves) in znatno znižati drogove z javno razsvetljavo, saj se negospodarno in škodljivo troši energija.

Ministrstvo naj pripravi novo uredbo, ki bo upoštevala vse nove parametre, obenem pa se določijo višje globe za občine, ki uredbe ne bi upoštevale. V kolikor občina ne bi uredila osvetljevanja z novo uredbo, naj to naredi država, plačilo za izvedbo pa se občini enostavno odbije od državne subvencije.

Ad. 2:

Strokovna skupina (strokovnjaki s področja prometne varnosti, strokovnjaki s področja varovanja okolja, strokovnjaki s področja razsvetljave) naj pripravi spremembo oziroma dopolnitve veljavnih pravnih aktov glede primernosti javne razsvetljave cest in javnih površin, pa tudi drugih objektov (npr. letališča, pristanišča, železnice, proizvodni objekti, poslovne stavbe, ustanove, fasade, kulturni spomeniki, športna igrišča, gradbišča).

Merila za kategorizacijo javnih cest, so določena, vendar pa kategorizacija ni izvršena. Nujno je potrebno kategorizirati vse cestne in parkovne površine, ter jih vnesti v register kategoriziranih javnih površin. Kategorizacija naj bi se izvršila nekako takole: avtoceste, hitre ceste, ceste prvega reda, občinske ceste, vaške ceste, sprehajalne poti, parkirišča,... in bi morala biti upoštevana pri kategorizaciji vseh javnih cest. Kategorija javne ceste določa funkcijo javne ceste oziroma javne površine, ki jo ima za prometno povezovanje v določenem prostoru, ter njene tehnične in druge lastnosti, ki omogočajo hitro, varno in za okolje čim manj obremenjujoče odvijanje prometa v tem prostoru.

Stanje na področju javne razsvetljave je neurejeno. Vsaka izmed 212 občin javno razsvetljavo ureja po svoje. Nikjer ni določeno, kdo odloča o javni razsvetljavi v posamezni občini. Zato bi morala država predpisati standarde, ki bi se jih občine morale držati. To bi lahko naredili tako, da bi urejali cestno razsvetljavo na podlagi kategorije posamezne ceste ali poti.

Merila za kategorizacijo so delno narejena, niso pa vse ceste kategorizirane. Ministrstvo bi moralo objaviti enotno kategorizacijo vseh cest, da bi jih primerjali med seboj.

Ad. 3:

Vizija je, da bi bila vsa javna razsvetljava v Sloveniji digitalizirana. Javna razsvetljava bi se prižigala in ugašala senzorsko, to je, ko se pojavi oseba ali predmet v območju sensorja, ki ga ima javna razsvetljava. V kolikor bi bilo potrebno (npr. večja mesta, prireditve) bi lahko z javno razsvetljavo upravljali tudi v nadzornih centrih.

Z uporabo novih tehnologij bi prišlo tudi do izredno velikega prihranka električne energije pri samih porabnikih, ogljični odtis bi se znižal, v primeru avtonomnih svetilk s solarno celico ni potrebnega prekopavanja, vlečenja kablov, drogovci za svetilke so bistveno nižji, ipd.

Slovenija bi se lahko potegovala za evropska sredstva, s katerimi bi prilagodili javno razsvetljava za vso Slovenijo oziroma bi se lahko še znižale dovoljene mejne vrednosti svetlobnega onesnaževanja. Gre za zelen projekt, ki bi bil lahko za zgled drugim državam članicam EU. To je lahko tudi eden izmed glavnih projektov v času predsedovanja Svetu EU. Ljubljana je bila leta 2016 razglašena za Zeleno prestolnico Evrope. Zakaj ne bi bila Slovenija leta 2021 razglašena za »najbolj zeleno državo v Evropi«?

Najbolj pomembna odločitev pa je zagotovo ta, da vse ukrepe in naloge v zvezi s svetlobnim onesnaževanjem prevzame eno ministrstvo, zaradi lažje koordinacije.

V prilogi 2 vam pošiljam tudi izdelek strokovne skupine z naslovom: «Vizija in predlog strategije zunanjega osvetljevanja z namenom varovanja nočnega okolja», ki v veliki meri osvetljuje to tematiko in predstavlja nekatere od rešitev.

Zmago Jelinčič Plemeniti,
poslanec